

Public Organizations Management

ORIGINAL ARTICLE

Content Analysis of Cohesive Devices in the Lectures of Tadbir and Omid Government in the Field of Macro Management of Government Organizations, the First and Second Term of the Presidency

Yousef Hazrati

Assistant Professor, Department
of linguistics, Payame Noor
University, Tehran, Iran

Correspondence

Yousef Hazrati
Email: Hazratiyousef@pnu.ac.ir

How to cite

Hazrati, y. (2023) Content Analysis of Cohesive Devices in the Lectures of Tadbir and Omid Government in the Field of Macro Management of Government Organizations, the First and Second Term of the Presidency. *Public Organizations Management*, 11(4), 1-20.

ABSTRACT

In the current research, the content of the lectures of Tadbir and Omid government in the field of macro management of government organizations, the first and second term of the presidency, were analyzed from the perspective of the application of cohesive devices and in the framework of the role orientation of Halidi and Hassan (1976). The research was conducted in a descriptive and analytical way, and its content was four lectures in the field of macro management of government organizations, which were randomly selected. Cohesive devices were extracted in four lectures and their frequency was measured. The percent of occurrence of each device was also obtained. After checking the data, it was determined, the first lecture with 474 items, the second with 444 items, the fourth with 421 items, and the third with 411 items are in the first to fourth ranks in the application of cohesive devices, respectively. In the first lecture, reference was the most and knowledge and time were the least cohesive devices. In the second lecture, repetition and introduction were the most and the least cohesive devices, respectively. In the third lecture as well, conjunctive elements were the most and knowledge was the least cohesive devices and in the fourth lecture, reference was the most and introduction was the least cohesive devices. In order to perform a more detailed statistical analysis and find significance in the distribution of cohesive devices in each of the lectures, the chi-square test was used. Based on the results obtained at level $p < 0.05$ there is a significant difference between the distribution of cohesive devices used in each of the lectures.

KEYWORDS

Cohesive devices; Tadbir and Omid Government; Management; Organization.

نشریه علمی

مدیریت سازمان‌های دولتی

«مقاله پژوهشی - توصیفی»

تحلیل محتوایی ابزارهای انسجام در سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی، دوره اول و دوم ریاست جمهوری

یوسف حضرتی

چکیده

در پژوهش حاضر، محتوای سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی، دوره اول و دوم ریاست جمهوری از منظر کاربرد ابزارهای انسجام و در چارچوب نقش‌گرایی هلیدی و حسن (۱۹۷۶) مورد واکاوی قرار گرفتند. پژوهش به شیوه تحلیل محتوا و به صورت توصیفی و تحلیلی انجام گرفت و محتوای آن چهار سخنرانی در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی بود که به شیوه تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای انسجام در چهار سخنرانی استخراج گردید و بسامدگیری شدند. درصد وقوع هر یک از ابزارها نیز به دست آمد. پس از بررسی داده‌ها مشخص شد، سخنرانی اول با ۴۷۴ مورد، سخنرانی دوم با ۴۴۴ مورد، سخنرانی چهارم با ۴۲۱ مورد و سخنرانی سوم با ۴۱۱ مورد، در به کارگیری ابزارهای انسجام به ترتیب در رتبه‌های اول تا چهارم قرار دارند. در سخنرانی اول، ارجاع بیش‌ترین و معرفگی و زمان، کم‌ترین ابزار انسجام بودند. در سخنرانی دوم، تکرار و معرفگی به ترتیب بیش‌ترین و کم‌ترین ابزار انسجام به کار رفته بودند. در سخنرانی سوم نیز، عناصر پیوندی بیش‌ترین و معرفگی کم‌ترین ابزار انسجام بودند و در سخنرانی چهارم ارجاع بیش‌ترین و معرفگی کم‌ترین ابزار انسجام به کار رفته بودند. در راستای تحلیل آماری دقیق‌تر و یافتن معناداری در توزیع ابزارهای انسجام در هر یک از سخنرانی‌ها، از آزمون مجذور کای استفاده گردید. بر اساس نتایج به دست آمده در سطح $p < 0.05$ میان توزیع ابزارهای انسجام به کار رفته در هر یک از سخنرانی‌ها تفاوت معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی

ابزارهای انسجام، دولت تدبیر و امید، مدیریت، سازمان.

استادیار، گروه زبان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

نویسنده مسئول:

یوسف حضرتی

رایانامه: Hazratyousef@pnu.ac.ir

استاد به این مقاله:

حضرتی، یوسف (۱۴۰۲). تحلیل محتوایی ابزارهای انسجام در سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی، دوره اول و دوم ریاست جمهوری.

فصلنامه علمی مدیریت سازمان‌های دولتی، ۱۱(۴)، ۱-۲۰.

مقدمه

انسجام را در متن‌ها واکاوی کرده‌اند. در زیر به نمونه‌هایی از نتایج و دستاوردهای آن‌ها در رابطه با ابزارهای انسجام اشاره می‌شود.

مبانی نظری

همان‌طوری که در مقدمه بیان شد ون دایک (۱۹۷۷) انسجام را به صورت زیر تعریف می‌کند: انسجام مجموعه‌ای از روابط موجود در زنجیره‌ای از جملات است که آن را به متن تبدیل می‌کند. هلیدی (۱۹۷۷) انسجام را به‌عنوان اصلی‌ترین عنصر در پیدایش متن معرفی می‌کند و بیان می‌کند که روابط بین جمله-های زبان انسجام متنی است، وی آن را ارتباط داخلی موجود میان بخش‌های گوناگون از ساختار جمله و نیز رابطه‌های بیرونی بین یک جمله و جمله دیگر از همان متن تعریف می‌کند.

در طول دهه شصت نظریات هلیدی در زبان‌شناسی تاثیر شگرفی گذاشت و این نظریات محور اصلی در حوزه زبان‌شناسی نقش‌گرا درآمد. در این شاخه از زبان‌شناسی مبحث انسجام در بررسی متن از اهمیت خاصی برخوردار شد و معیار ارزیابی انواع متن‌ها چه به صورت گفتاری، مانند سخنرانی و چه به صورت نوشتاری از قبیل نوشته‌ها و کتاب‌ها قرار گرفت. در مورد ابزارهای انسجام مطالعات زیادی هم در داخل و هم در خارج انجام شده است و هرکدام از آن‌ها به‌نوعی ابزارهای انسجام را در متن‌های نوشتاری و گفتاری و نیز متن‌های رشته‌های علوم مختلف بررسی کرده‌اند و به نتایج بسیار جالبی دست یافتند، ولی در گفتار خصوصاً سخنرانی‌ها، مطالعات و تحقیقات بسیار کمی انجام شده است. از این‌رو، می‌توان سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی را از نظر ابزارهای انسجام واکاوی کرد و به شناخت و راهکارها دست یافت. بنابراین هدف از این پژوهش تحلیل محتوایی ابزارهای انسجام در سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی در دوره اول و دوم ریاست جمهوری و پاسخگویی به سؤالات زیر است:

- ۱- سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی در بردارنده کدام یک از عوامل انسجام است؟
- ۲- انسجام سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی چه پیام معنایی را می‌رساند؟
- ۳- کدام یک از انواع عناصر یا ابزارهای انسجام نقش مهمی در پیوستگی و انسجام سخنرانی‌ها دارد؟

برای این که متنی منسجم باشد باید از ابزارهای انسجام استفاده کند. طبق نظر تانسکانن (۲۰۰۶) ابزارهای انسجام دو نوع هستند ۱- ابزارهای دستوری که شامل الف- ارجاع ب-

متن واحد گفتاری یا نوشتاری است که برای انتقال پیام و برقراری ارتباط ایجاد می‌شود (رضاعلی فامیان، ۱۳۹۲). در تعریف متن باید گفت که متن، هر برش زبانی اعم از گفتاری و نوشتاری است به شرط آنکه توسط افراد واقعی و در موقعیت‌های واقعی به‌منظور ایجاد ارتباط بیان شود (بور، ۲۰۰۴: ۵). از دیدگاه هلیدی و حسن (۱۹۷۶)، برای متن نمی‌توان اندازه‌ای تعیین کرد. از نظر آن‌ها متن واحدی معنایی است که در قالب یک یا چند جمله نمود پیدا می‌کند. متن یک تکه زبان است که می‌تواند کامل یا ناقص باشد و شامل یک یا بیش از یک واحد معنایی است (گرین و همکاران، ۲۰۰۴: ۳۲). از دیدگاه آن‌ها متن، قطعه‌ای از زبان گفتاری یا نوشتاری است که می‌توان آن را از لحاظ ساختار یا کارکردهایش بررسی کرد. متن مجموعه‌ای از جملات است که گوینده و نویسنده با بهره‌گیری از ابزارها و عناصر زبانی و فرازبانی جملات را به طوری بیان می‌کند که شنونده و خواننده به‌طور کامل و بدون ابهام منظور او را متوجه می‌شود. برای نیل به این هدف باید جملاتی که در متن استفاده شده‌اند با همدیگر ارتباط داشته باشند و متن منسجمی را تشکیل دهند. بنابراین یکی از ملاک‌ها و معیارهای تشکیل متن انسجام است.

انسجام مجموعه‌ای از روابط موجود در زنجیره‌ای از جملات است که آن را به متن تبدیل می‌کند (ون دایک، ۱۹۷۷). هلیدی و حسن انسجام را مفهومی معناشناختی می‌نامند که به روابط معنایی موجود در متن می‌پردازد و آن را به‌عنوان متن توصیف می‌کند. انسجام به مناسبات و روابط معنایی میان عناصر یک متن اشاره دارد و با آن‌ها تعبیر برخی از عناصر متن ممکن می‌گردد. وجود عوامل و ابزارهای انسجامی، متن را از دیگر نوشته‌ها متمایز می‌کند. هر متنی اگر متن باشد باید ویژگی اصلی انسجام را داشته باشد. یعنی می‌توان گفت ابزار اصلی تشخیص متن از غیرمتن، انسجام و داشتن هماهنگی انسجامی است (رضی‌نژاد و طوسی نصرآبادی، ۱۳۹۴: ۲).

در داخل و خارج، تحقیقاتی که به‌نوعی ابزارهای انسجام را در سخنرانی‌ها بررسی و تحلیل کنند تقریباً انجام نشده است، ولی پژوهش‌های بسیار زیادی وجود دارد که ابزارهای انسجام را در متن‌ها بررسی کردند و نقش ابزارهای انسجام را در پیوستگی و منسجم بودن متن‌ها نشان دادند. لذا با توجه به نبود پیشینه کافی، در مقاله حاضر سعی شده از سابقه، پیشینه و دستاوردهای پژوهش‌هایی استفاده شود که به‌نوعی ابزارهای

هم‌معنایی

زمانی که هدف نویسنده یا گوینده بیان مفهومی معین و ثابت نباشد وی ترجیح می‌دهد به جای تکرار از هم‌معناهای آن استفاده کند. استفاده از هم‌معنایی واژه‌ها بسیار رایج است و کمتر متنی یافت می‌شود که در آن چند واژه هم‌معنا استفاده نشود. بنابراین برای پرهیز از تکرار بی‌مورد واژه‌ها بهتر است هم‌معنای آن‌ها را به کار برد. به طور خلاصه می‌توان گفت که دو واحد لغوی زمانی هم‌معنا هستند که در تمام بافت‌های کاربردی به جای هم به کار می‌روند (لطفی پورساعدی، ۱۳۹۲: ۳۰). مثال:

رفتار سازمانی نشأت گرفته از علوم اجتماعی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، اقتصاد و مدیریت می‌باشد و از تمامی این زمینه‌ها مدل‌هایی را برای مطالعه رفتار در سازمان به کار می‌گیرد و از دست‌آوردهای علوم فوق استفاده می‌کند. در مثال فوق عبارات به کار می‌گیرد و استفاده می‌کند با هم هم‌معنا هستند که برای اجتناب از تکرار کسالت بار از هم-معنایشان استفاده شده است.

بینامتنیت و درون‌متنیت

بینامتنیت یعنی ارجاع و ارتباط میان دو متن متفاوت و مستقل؛ به عبارت دیگر، در بینامتنیت دو متن متفاوت و مستقل را به هم ارجاع یا ارتباط می‌دهند. برای مثال شاعران، نویسندگان و سخنرانان در اشعار و متن‌های خود به ضرب‌المثل‌ها، اتفاقات مهم و نیز به آیات قرآن و احادیث اشاره می‌کنند. برای مثال، حافظ و سعدی در اشعار خود به آیات قرآن و احادیث اشاره می‌کنند. بنابراین میان اشعار حافظ و سعدی و آیات قرآن و احادیث ارتباط بینامتنیت وجود دارد. اما درون‌متنیت عبارت است از ارجاع بخشی از متن به بخش دیگر در همان متن است. برای مثال اگر گوینده و یا نویسنده یک متن در ابتدای متن به بخش دیگری از متن اشاره کند در آن صورت از رابطه درون‌متنیت استفاده می‌کند (رضاقلی فامیان، ۱۳۹۲: ۳۱).

تقابل یا تضاد

اگر دو واژه در تضاد یا یکدیگر باشند، رابطه میان آن‌ها تقابل نامیده می‌شود. رابطه تقابل به مفهومی گفته می‌شود که دو صورت زبانی، معانی متضادی با یکدیگر داشته باشند. تقابل یک رابطه همگانی است و در همه زبان‌ها دیده می‌شود و زبان‌ها به‌نوعی رابطه تقابل را به کار می‌برند پالمر^۱ (۲۰۰۲) عقیده دارد که زبان الزاماً نیاز به هم‌معنایی ندارد. وی تضاد

جانشین‌سازی ج- حذف و د- عناصر پیوندی ۲- روابط واژگانی که شامل الف- تکرار و ب- هم‌معنایی است. از نظر هلیدی سه نوع انسجام داریم: الف- انسجام واژگانی، ب- انسجام دستوری و ج- انسجام پیوندی. انسجام واژگانی شامل: الف- تکرار یا بازآیی، ب- باهم‌آیی، ج- هم‌معنایی و د- شمول‌معنایی واژگانی است. انسجام دستوری مشتمل بر الف- ارجاع، ب- جایگزینی و ج- حذف است. انسجام پیوندی شامل: الف- حرف ربط اضافی، ب- حرف ربط زمانی، ج- حرف ربط سببی و د- حرف ربط تقابلی است، اما (رضا قلی فامیان، ۱۳۹۲) معتقد است که ابزارهای انسجام عبارتند از: ۱- تکرار ۲- هم‌معنایی، ۳- درون‌متنیت و بینامتنیت، ۴- تقابل، ۵- عناصر پیوندی، ۶- باهم‌آیی، ۷- نقش‌نماهای کلامی، ۸- جانشین‌سازی، ۹- حذف، ۱۰- زمان، ۱۱- ارجاع و ۱۲- معرفگی

تکرار

منظور از تکرار یعنی، تکرار واژه عبارت و جمله در متن است. درست که تکرار واژه عبارت و یا جمله بسیار ناخوشایند و کسالت‌بار است، ولی تکرار ابزاری است که در زبان نویسندگان، گویندگان، شاعران، سخنرانان و غیره استفاده می‌شود و این در حد قبول باعث منسجم شدن متن می‌گردد. مثال:

با توجه به نقش و اهمیت سازمان‌ها از یک طرف و خطرات آن‌ها از طرف دیگر آگاهی مدیران از طبیعت و ماهیت سازمان‌ها و وجود تشابه و افتراق آن‌ها امری ضروری است. بدین ترتیب شناخت سازمان‌ها و وظایف آن‌ها بخش مهمی از علوم مدیریت را به خود اختصاص داده است. در مثال فوق کلمه سازمان‌ها سه بار در متن به درستی تکرار شده است که نشان دهنده اهمیت این کلمه می‌باشد.

در همه زبان‌ها از جمله زبان فارسی از این ابزار برای منسجم کردن متن‌ها استفاده می‌شود. در شعر فارسی نیز تکرار یکی از صنایع مهم ادبی است و همه شاعران از تکرار آوا، هجا، واژه و جمله برای وزن و ریتم از آن سود می‌برند مثال:

بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر

دیدی که چگونه گور بهرام گرفت (حافظ)

جان بی‌جمال جانان میل جهان ندارد

هرکس که این ندارد حقا که آن ندارد (حافظ)

تکرار به‌عنوان ابزار انسجام فقط محدود به ادبیات نمی‌شود، بلکه در همه متون از جمله متون علمی، فلسفی، فرهنگی و غیره نیز از آن استفاده می‌شود.

۲- عناصر پیوندی نفی^۶. این عناصر دوجمله متضاد را به هم پیوند می‌دهند. مانند: "اما" "با وجود این"، "برعکس" و "اگرچه". مثال:

وظایف اداری به نحوی نامشخص میان نهادهای مرکزی و نهادهای جامعه تقسیم خواهد شد، اما در کنترل جامعه قرار نخواهند داشت.

وظایف اداری هم‌چنان وجود خواهد داشت و در جامعه نوین نیز از اهمیت برخوردار خواهد بود، با وجود این وظایف در آن دوران فقط به وظایف اداری ساده تبدیل خواهد شد.

مدیریت تنها علم نیست بر عکس آن ترکیبی از علم و هنر است.

طبقه‌بندی سازمان براساس تعداد روشی است که در ارتش-های قدیم و سازمان‌های قبیله‌ای متداول بوده است و امروزه روشی کهنه و قدیمی به شمار می‌رود اگرچه هنوز کاربردهای مشخصی دارد (جاسبی، ۱۳۸۰: ۱۵۳)

در مثال‌های فوق کلمات اما، باوجوداین، برعکس و اگرچه عناصر پیوندی نفی‌اند.

۳- عناصر پیوندی علت^۷. این عناصر بین یک موضوع و علت و دلیل آن پیوند برقرار می‌کنند. مانند: "چون" و "به‌دلیل" مثال:

کارخانه ورشکست شد چون خوب مدیریت نشد. مهران در اداره موفق است به دلیل اینکه در مورد مدیریت مطالعات زیادی می‌کند.

در مثال‌های بالا کلمات چون و به‌دلیل عناصر پیوندی علت هستند.

عناصر پیوندی نتیجه^۸. عناصر پیوندی نتیجه بین یک موضوع و نتیجه یا پیامد ناشی از آن ارتباط برقرار می‌کند. مانند: "بنابراین" "به‌همین دلیل" و "در نتیجه" مثال:

بدون شک افراد با هم متفاوت‌اند، بنابراین حتی اگر در شرایط مشابه قرار گیرند، یکسان عمل نخواهند کرد. البته رفتار انسان‌ها، ویژگی‌ها علل و عوامل مشابه دارد (رضائیان، ۱۳۸۰: ۷).

ماکس وبر روشن‌ترین نظرها را درباره بوروکراسی بیان کرده است و به همین دلیل همه جامعه‌شناسانی که درباره سازمان و سازمان‌دهی بحث می‌کنند از او به عنوان یک صاحب نظر یاد می‌کنند.

معنایی را از ویژگی‌های نظام‌مند و بسیار طبیعی زبان می‌داند. صفوی (۱۳۸۳) نیز تضاد را تقابل مفهوم یک واژه در برابر واژه دیگر تلقی می‌کند. مثال:

برخلاف سازمان‌های رسمی که اختیارات از بالا به پایین واگذار می‌شود در سازمان‌های غیررسمی اختیارات به صورت افقی و یا از پایین به بالا است. در مثال فوق کلمات بالا و پایین در حالت تقابل با هم دارند.

شمول معنایی

رابطه انسجام از طریق شمول معنایی نیز شکل می‌گیرد که براساس طبقه‌بندی جزء به کل است. یعنی، یک واژه متعلق به طبقه‌ای کلی از یک شیء و واژه دیگر طبقه جزئی‌تر در همان سطح از طبقه‌بندی را نشان می‌دهد. شمول معنایی^۱ نوعی از روابط مفهومی است که در آن، مفهومی بتواند یک یا چند مفهوم دیگر را شامل شود. واژه‌ای که مفهوم آن، مفهوم واژه‌های دیگر را در برمی‌گیرد، واژه شامل^۲ و واژه‌هایی که در طبقه آن قرار می‌گیرند، زیرشمول^۳ به حساب می‌آیند (صفوی، ۱۳۸۳: ۱۰۰) در این رابطه مفهومی، واژه‌های زیرشمول را که از ارزش یکسانی در شمول معنایی برخوردارند، واژه هم‌شمول می‌نامند^۴. مثال:

سازمان‌ها را می‌توان به سازمان‌های رسمی و غیررسمی تقسیم کرد.

در مثال فوق واژه سازمان‌ها شمول است و واژه‌های سازمان‌های رسمی و غیررسمی هم‌شمول هستند.

عناصر پیوندی

عناصر پیوندی هم‌اجزای درون جمله و هم دو یا چند جمله را به هم پیوند می‌دهند. این عناصر از ابزارهای مهم در انسجام متن هستند. عناصر پیوندی به شش گروه تقسیم می‌شوند:

۱- عناصر حرف اضافه^۵. این عناصر کلمات، گروه‌ها و جملات را به هم وصل می‌کند. مانند: "و" و "یا" مثال:

هماهنگی و کنترل از اصول اصلی مدیریت است.

تقسیم کار یا به عبارت بهتر طبقه‌بندی در یک سازمان به صورت‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در مثال‌های فوق کلمات "و" و "یا" عناصر حرف اضافه هستند.

1. Hyponymy
2. Superordinate
3. Hyponym
4. Co-Hyponym
5. Addition

6. Adversative
7. Reason
8. Result

دیگر از باهم‌آیی یا هم‌آیندی در زبان فارسی عبارت‌انداز:
 ۱- مدیریت کردن، ۲- کنترل کردن، ۳- بودجه‌ریزی کردن،
 ۴- گل‌زدن، ۵- سودبردن، ۶- میدان مسابقه،
 ۷- سازمان‌دهی کردن، ۸- روابط انسانی، ۹- سیستم
 مدیریتی، ۱۰- مدیریت توانمند و ۱۱- مدیر لایق و نظایر آن.

نقش‌نماهای کلامی

این عناصر یک بخش از متن را به بقیه متن متصل می‌کنند و به شنونده و خواننده کمک می‌کنند تا دنباله کلام را پیش‌بینی کنند و پیام متن را به گونه‌ای روشن‌تر درک نماید. مهم‌ترین نقش‌نماهای کلامی در زبان فارسی عبارت‌انداز: الف- حالا، ب- به طور خلاصه و ج- در واقع. مثال:
 رضا شغل مورد نظر خود را نمی‌تواند پیدا کند. حالا از پیدا کردن شغل منصرف شده است. تعریف‌های زیادی برای سازمان شده است، به‌طور خلاصه سازمان عبارت است از گردهمایی افراد جهت نیل به اهداف.
 امتحان رفتار سازمانی خیلی سخت بود. در واقع آن آسان نبود.

در مثال‌های فوق کلمات حالا، به‌طور خلاصه و در واقع جزو نقش‌نماهای کلامی است که بخشی از متن را به بقیه متصل کرده‌اند و در نتیجه باعث منسجم شدن متن شده‌اند.

جانشین‌سازی

در جانشین‌سازی واژه‌ای جانشین واژه دیگر می‌شود. در زبان فارسی جانشین‌سازی سه نوع است.

الف- جانشین‌سازی اسمی

در این نوع واژه "یک" جانشین یک اسم می‌شود. مثال:
 می‌توانید به من یک دستگاه تولید مربی بدهید. یک عدد در خانه من هست.

ب- جانشین‌سازی فعلی

در این نوع جانشین‌سازی کلمات "هم" و "همین‌طور" جانشین فعل می‌شوند. مثال:

اکثر انسان‌ها مدیر بودن را دوست دارند و دختر من هم همین‌طور

ج- جانشین‌سازی بندی

در این نوع جانشین‌سازی کلمات "چنین" و "چنان" جانشین یک بند می‌شوند. مثال:

کارکنان باید در ساعت ۸ در کارخانه باشند. این مطلب را مدیر کارخانه چنین گفت.

علی در دانشگاه رشته مدیریت خوانده است در نتیجه مدیر خوبی نمی‌شود.

در مثال‌های بالا کلمات بنابراین، به‌همین دلیل و در نتیجه عناصر پیوندی نتیجه‌اند.

۵- عناصر پیوندی هدف^۱. این عناصر دو بند از جمله را به یکدیگر پیوند می‌دهند به طوری که یک بند هدف از انجام بند دیگر را توضیح می‌دهد. مانند: "تا" مثال:

هر سازمانی باید از مدیران کارآمد استفاده کند تا بازدهی توان آن بالا رود.

در مثال فوق کلمه "تا" عنصر پیوندی هدف است.

۶- عناصر پیوندی بازگویی^۲

از این عناصر زمانی استفاده می‌شود که یک عبارت زبانی عبارت قبلی را به شکل متفاوت تکرار کند. مانند: "یعنی" و "به‌عبارت‌دیگر" مثال:

قسمت چهارم از اصول مدیریت، یعنی همکاری و تشریک مساعی کارکنان و تقسیم کار بین مدیران و کارکنان است.

کارخانه نتوانست محصولات خوبی تولید کند، به‌بیان‌دیگر مدیران خوب کار نکردند.

در مثال‌های بالا کلمات یعنی و به‌بیان‌دیگر عناصر پیوندی بازگویی‌اند.

باهم‌آیی یا هم‌آیندی

باهم‌آیی یا به‌عبارت‌دیگر هم‌آیندی از دو جنبه قابل بررسی است. الف- معنایی و ب- دستوری. باهم‌آیی یا هم‌آیندی از نظر معنایی عبارت است از به‌کارگیری کلماتی که به یک حوزه معنایی مشترک تعلق دارند. برای مثال متنی که مربوط به مدیریت است، کلمات مدیر، کارمند، کارگر، کارکنان، سازمان، کنترل، هماهنگی و نظایر آن با یکدیگر باهم‌آیی یا هم‌آیندی دارند. زیرا همه آن‌ها با حوزه معنایی مدیریت ارتباط دارند، اما از نظر دستوری باهم‌آیی یا هم‌آیندی نوعی ترکیب دستوری تلقی می‌شود. برای مثال کلمه هماهنگی در مدیریت با فعل کردن همراه می‌شود، بنابراین کلمات هماهنگی و کردن با هم مثالی از باهم‌آیی یا هم‌آیندی دستوری است. لاینز (۱۹۹۷) نیز درباره باهم‌آیی واژگان معتقد است که دامنه این‌ها تنها همنشینی از طریق معنای آن‌ها تعیین نمی‌شود و توصیف معنایی هر یک از واژه‌های هم‌آیند، بدون در نظر گرفتن مجموعه واژه‌های هم‌نشین امکان‌پذیر نیست. مثال‌های

معرفگی

معرفگی در زبان یکی از ابزارهای انسجام است. معرفگی کاربرد حروف تعریف در زبان است. در زبان فارسی برای معرفه‌سازی از روش‌های متفاوت استفاده می‌شود.

الف- معرفه‌سازی اسم به کمک واژه‌های وابسته به اسم.

مانند صفات اشاره. مثال:

این کارمند یا آن مدیر

ب- معرفه‌سازی اسم با کمک یکی از حروف ندا. مثال:

ای مادر.

پیشینه‌های پژوهش

احمدی و استوار (۱۳۹۰)، باور دارند که انسجام متنی ابزاری زبان‌شناسی برای شناخت سبک‌های ادبیات فارسی است. لذا آن‌ها انسجام متنی در سبک‌های خراسانی و عراقی را تجزیه و تحلیل کردند. در این واکاوی داستان‌های حسنک وزیر و افشین و بودلف از تاریخ بیهقی به‌عنوان نمونه‌ای از نثر سبک خراسانی و داستان‌های شیر و گاو و بوف و زاغ از کلیله و دمنه به‌عنوان نمونه‌هایی از نثر سبک عراقی، براساس الگوی انسجام متنی هلیدی و حسن (۱۹۷۶) مورد تجزیه و تحلیل و مقایسه قرار گرفت. عوامل انسجامی در این الگو، عوامل دستوری، واژگانی، پیوندی است که هر کدام دارای زیرشاخه‌هایی هستند. وجود این عوامل متن را از نوشته‌های پراکنده متمایز ساخته و متن را منسجم و همبسته می‌سازد. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که در هر دو اثر عوامل پیوندی بیش‌ترین درصد را به خود اختصاص دادند و عوامل دستوری و واژگانی به ترتیب در جایگاه‌های بعد قرار داشتند. در کل عوامل انسجامی در تاریخ بیهقی خیلی بیش‌تر از عوامل انسجامی در کلیله و دمنه بود، به‌طوری که عوامل انسجامی در تاریخ بیهقی ۸۲/۳۹ درصد و در کلیله و دمنه ۸۶/۲۰ درصد از کل واژگان را به خود اختصاص داده است.

سارلی و ایشانی (۱۳۹۰)، در مقاله خود تلاش کردند براساس نظریه هلیدی و حسن یک داستان فارسی با نام قصه نردبان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. سارلی و ایشانی، اذعان می‌کنند، نظریه انسجام را در متن‌ها مختلف اعم از ادبی یا غیرادبی می‌توان به کار برد و با استفاده از هماهنگی انسجامی می‌توان درجه و پیوستگی متن‌ها را از نظر کمیته مقایسه کرد.

در مثال‌های بالا کلمه "یک عدد" از نوع جانشینی اسمی و کلمات "هم" و "همین‌طور" از نوع جانشین‌سازی فعلی و کلمه "چنین" از نوع جانشین‌سازی بندی است که همه آن‌ها جانشین واژه دیگر شده‌اند.

حذف

در زبان قاعده‌ای وجود دارد تحت عنوان اصل اقتصاد یا کم-کوشی در زبان. این اصل بیان می‌کند که انسان با صرف کم-ترین انرژی پیام خود را به مخاطب انتقال دهد. بنابراین در این راستا حذف یکی از رایج‌ترین ابزار برای اصل اقتصاد یا کم‌کوشی در زبان است که در آن عناصری که قبل ذکر شده‌اند در ادامه متن حذف می‌شوند. مثال:

امیر باید اهل مطالعه باشد. کارکنان هم همین‌طور (کارکنان هم باید مطالعه کنند).

زمان

در زبان‌ها خصوصاً در زبان فارسی عنصر زمان در حکم پیونددهنده عمل می‌کند و دو اسم یا دو بند در یک جمله و گاه دو جمله را به یکدیگر وصل می‌کند و باعث انسجام متن می‌شود (لطفی پور، ۲۰۰۵). مهم‌ترین عنصر زمان در زبان فارسی عبارتند از: الف- وقتی، ب- از و ج- در همین حال. مثال:

وقتی بهزاد را دیدم سرگرم مدیریت سازمان بود.

از ساعت ۹ منتظر آمدن مدیر هستم.

کارکنان در اداره مشغول کار هستند. در همین حال مدیر اداره در اتاق کنفرانس سخنرانی می‌کند.

در جملات فوق کلمات "وقتی"، "از" و "در" همین حال اشاره به زمان دارند و استفاده از این کلمات در جملات و متن باعث پیوستگی و انسجام متن می‌شوند.

ارجاع

در همه زبان‌ها و نیز در زبان فارسی برای پرهیز از تکرارهای کسالت بار معمولاً به جای اسامی از ضمائر استفاده می‌کنند. بنابراین کاربرد ضمائر به جای اسم‌ها ارجاع گفته می‌شود. مثال:

مدیریت محترم هر سازمانی در سطوح عالی تصمیمات مهمی را می‌گیرد. او نیز در بقای سازمان نقش مهمی دارد.

در جمله بالا کلمه "او" ضمیر است و جایگزین مدیریت شده تا از تکرار کسالت‌بار آن جلوگیری کند.

تکرار، هم‌آیی، شمول معنایی یا جزء و کل، هم‌معنایی یا مترادف، تضاد یا تقابل، هم‌آوانویسی و جزء واژگی است. بنابراین در این راستا آن‌ها ابزارهای انسجام واژگانی را در منتخبی از اشعار گروه سنی کودک و نوجوان از عرفان نظر آهاری و جعفر ابراهیمی بررسی کردند. به این منظور دو اثر از شاعران یاد شده با عنوان روی تخته سیاه جهان با گچ نور بنویس و صلح مثل چای تازه دم که تعداد واژگان به کار رفته در آن‌ها تقریباً یکسان است را انتخاب و به ارزیابی کمی و کیفی کاربرد ابزارهای انسجامی در شعر این دو شاعر پرداختند. تحلیل داده‌ها نشان‌گر آن است که ابزارهای انسجام واژگانی تکرار و هم‌آیی بیش‌تر مورد توجه این شاعران کودک و نوجوان بوده است.

خانین (۱۳۹۷)، در مقاله‌ای به واکاوی عوامل انسجام متنی در شعر «عقاب» خانلری بر بنیاد نظریه هلیدی و حسن پرداخته و بیان می‌کند که انسجام مفهومی معنایی است و به روابط معنایی که میان عناصر یک متن وجود دارد، اشاره می‌کند و به واسطه عمل آن‌ها، درک برخی از عناصر متن امکان‌پذیر می‌شود؛ یک عنصر، عنصری دیگر را پیش‌انگاری می‌کند، به این معنا که عنصر دوم را نمی‌توان بدون عنصر اول درک کرد و در نتیجه، این روابط میان عناصر متن، به کلام وحدت، انسجام و یکپارچگی می‌بخشند. در این مقاله ضمن شناسایی عوامل انسجام متنی و توصیف کیفی آن‌ها، نتیجه نشان داده شد که عوامل انسجام دستوری در شعر عقاب به مراتب بیشتر از سایر عوامل است و غالب نمونه‌های انسجام دستوری نیز مربوط به ارجاع شخصی است، بعد از آن عامل پیوند است و چون متن شعر روایی است، عامل واژگانی نقش کمتری در انسجام متنی داشته و بسامد بالای عوامل انسجامی بیانگر این است که شعر از انسجام متنی بسیار خوبی برخوردار است.

رحیمیان و علوی مقدم (۱۳۹۷)، کاربست ابزارهای انسجام واژگانی در کتاب‌های فارسی متوسطه اول را مورد سنجش قرار دادند. در این پژوهش، محتوای کتاب‌های درسی فارسی متوسطه دوره اول (هفتم، هشتم و نهم) سال تحصیلی ۹۶-۹۷، از منظر کاربرد ابزارهای انسجام واژگانی و در چارچوب نقش‌گرایی هلیدی و حسن (۱۹۷۶) مورد واکاوی قرار گرفتند. محتوای آن شامل سه کتاب عنوان شده در فوق بود که از هر یک، سه فصل به شیوه تصادفی انتخاب شدند. مواردی که از نظر هلیدی و حسن ابزارهای انسجام واژگانی محسوب می‌شوند در سه کتاب درسی استخراج شده و بسامدگیری شد. درصد وقوع هر یک از ابزارها نیز به دست

مدرسی و مخیر (۱۳۹۱) انسجام متنی مقالات شمس تبریزی را به‌عنوان پژوهش خودشان انتخاب کرده‌اند. مقالات شمس به‌عنوان اثری برجسته و مهم در تاریخ عرفان و ادبیات فارسی که ارتباط تنگاتنگی با مولوی، زندگی و آثارش دارد، با وجود این کمتر مورد توجه پژوهشگران واقع شده است. آن‌ها در این پژوهش وجود انسجام متنی با تکیه بر نظریه سخن-کاوی و توجه به بافت متنی را اثبات کردند. انسجام متنی شامل روابط معنایی می‌شود که به وسیله آن، ارتباط هر قطعه از گفتار یا نوشتار می‌تواند به‌عنوان متن انجام وظیفه نماید.

فروزنده و بنی‌طالبی (۱۳۹۳)، ابزارهای آفریننده انسجام متنی و پیوستارهای بلاغی در ویس و رامین را واکاوی کردند و بیان کردند که برخی از نظریه‌های زبان‌شناسی امکانات مفیدی را برای تحلیل متون ادبی پیش می‌نهند. یکی از این نظریه‌ها، نظریه هلیدی و حسن است. در این نظریه ارتباط معنایی، لفظی، نحوی یا منطقی جمله‌های یک متن «انسجام» نامیده شده است. از این دیدگاه، انسجام در زبان معیار عواملی دارد که عبارت‌اند از: دستوری، واژگانی و پیوندی. هر کدام از این عوامل در بردارنده عوامل جزئی‌تر هستند. هدف آن‌ها بررسی هر یک از عوامل انسجام در مثنوی ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی است و در انتها، نتیجه نشان داد که در میان گونه‌های متنوع انسجام، انسجام واژگانی به خصوص تکرار و تضاد و انسجام پیوندی به‌ویژه ارتباط اضافی، بیش‌ترین تاثیر را در پیوستگی و یکپارچگی بیت‌های ویس و رامین به خود اختصاص داده است. از سوی دیگر سایر عوامل انسجامی در سخن فخرالدین به‌طور محسوس، برجستگی دارد که می‌توان این موارد را همراه با کوتاهی جمله‌های ویس و رامین از دلایل سادگی و فهم‌پذیری شعر فخرالدین دانست.

ستاری و حقیقی (۱۳۹۵)، بر این عقیده‌اند که یکی از نظریه‌های زبان‌شناسی که در عصر حاضر در تحلیل متون ادبی به کار گرفته می‌شود، نظریه زبان‌شناسی هلیدی است. هلیدی، ارتباط معنایی، لفظی، نحوی و منطقی یک متن را انسجام می‌نامد و عوامل ایجادکننده آن را به دو بخش دستوری و واژگانی تقسیم می‌کند. انسجام دستوری عواملی چون ارجاع، جانشینی، حذف و ربط را دربرمی‌گیرد و انسجام واژگانی شامل تکرار و باهم‌آیی در زبان ادبی می‌شود.

فرهنگی و یوسفی نصیری‌نژاد (۱۳۹۶)، بر این باورند که انسجام امکانی است که عناصر زبانی را با قبل و بعد از خود پیوند می‌دهد. انسجام واژگانی یکی از انواع انسجام است که در اثر انتخاب واژه‌های مربوط به هم به دست می‌آید و شامل

پایه چهارم تا ششم سیر نزولی و جزءواژگی و شمول از پایه چهارم تا ششم سیر صعودی دارد. باهم‌آیی در پایه چهارم کم‌ترین درصد رخداد را دارد. بنابراین، با بالا رفتن پایه تحصیلی (سن)، ابزار انسجام واژگانی بیش‌تر و پیچیده‌تری در گفتمان نوشتاری دانش‌آموزان دیده می‌شود.

صادقی (۱۳۹۹)، اذعان دارد که امروزه تبلیغات نقش بسیار مهمی در زندگی انسان و بسیاری از جنبه‌های فعالیت جوامع انسانی ایفا می‌کند و به همین دلیل متونی تبلیغاتی نیز به همان میزان حائز اهمیت هستند. از دیدگاه زبان‌شناسی نقش گرا و به‌ویژه نظریه انسجام هیلیدی و حسن (۱۹۷۶)، یکی از مهم‌ترین ملاک‌های معنامندی و اثرگذاری متون وجود انسجام در آن‌هاست که این انسجام می‌تواند به سه دسته تقسیم شود: دستوری، واژگانی، پیوندی. انتظار می‌رود که متون تبلیغاتی که با هدف ترغیب مخاطبان و تأثیرگذاری بر آن‌ها نگاشته می‌شوند نیز از انسجام قوی برخوردار باشند. از میان انواع گوناگون تبلیغات، تبلیغات فرآورده‌های غذایی از رونق و اهمیتی چشمگیر برخوردار است. با توجه به اهمیت متون منسجم و تأثیرگذار تبلیغاتی و نیز نقش کلیدی ابزارهای انسجامی در این متون، محقق ابزارهای انسجام دستوری در گزیده‌ای از متون تبلیغاتی فارسی و انگلیسی (از هر کدام ۵۰ نمونه متن) را بررسی کرده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که هم در متون تبلیغاتی فارسی و هم انگلیسی تقریباً همه انسجام دستوری حاصل دو عامل ارجاع و حذف است و درحالی‌که در متون فارسی نقش این دو تقریباً یکسان است، در متون انگلیسی نقش ارجاع بسیار برجسته‌تر از حذف است.

صدیقی‌فر و همکاران (۱۴۰۰)، بر این باورند که پژوهش‌ها نشان می‌دهند زبان علمی علاوه‌بر برخورداری از واژگانی اختصاصی، حائز ویژگی‌های نحوی و ساختاری است که آن را از زبان عمومی منفک می‌سازد. در این میان، متون دانشگاهی نقش به‌سزایی در شناسایی این ویژگی‌ها و استخراج الگوهای بسامدی از ساختارهای زبانی دارند. لذا، پژوهش آن‌ها شناسایی پیکره بنیاد الگوهای انسجام‌بخشی در گفتمان علمی زبان فارسی: رویکردی کاربردی در آموزش زبان فارسی برای اهداف دانشگاهی است. در این راستا، در پیکره‌ای از متون دانشگاهی در دو رشته علوم اجتماعی و زیست‌شناسی که به ترتیب مشتمل بر حجمی با ۲۱۱۳۳ و ۱۹۱۳۱ واژه بودند، الگوهای انسجام‌بخش استخراج شد. نتایج نشان داد در سطح واژگانی، عناصر تکرار، باهم‌آیی، شمول-معنایی، تضاد و هم‌معنایی و در سطح دستوری، عناصر ارجاع،

آمد. پس از بررسی داده‌ها مشخص شد، کتاب فارسی هفتم با ۱۵۸ مورد، کتاب فارسی هشتم با ۱۲۵ مورد و فارسی نهم با ۱۲۰ مورد، در به‌کارگیری ابزار انسجام واژگانی به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. در کتاب فارسی پایه هفتم، باهم‌آیی بیش‌ترین ابزار انسجام به کاررفته و تضاد، کم‌ترین ابزار مورد استفاده بود. در فارسی هشتم، باهم‌آیی و هم‌معنایی به ترتیب بیش‌ترین و کم‌ترین ابزار انسجام واژگانی به کاررفته در این کتاب و در فارسی نهم نیز، شمول‌معنایی بیش‌ترین و باهم‌آیی کم‌ترین ابزار به کاررفته بودند.

طهرانی ثابت (۱۳۹۷)، عقیده دارد که در زبان‌شناسی ساخت‌گرا، تنها جمله و روابط بین اجزای آن بررسی می‌شود. در این رویکرد، زبان پدیده‌ای ذهنی و درون‌فردی است. در مقابل، گروهی دیگر زبان را پدیده‌ای اجتماعی و ابزاری جهت ایجاد ارتباط می‌دانند که براساس آن، ضرورت بررسی متن و رابطه زبان با موقعیت اجتماعی مطرح می‌شود که خود زمینه‌ساز پیدایش رویکرد زبان‌شناسی متن بوده است. ویژگی اساسی متن، توالی و پیوستگی اجزای آن است که انسجام نام دارد. هیلیدی عوامل انسجام‌بخش متن را شامل عوامل واژگانی و نحوی دانسته است. انسجام واژگانی به دو روش تکرار و باهم‌آیی، صورت می‌گیرد که خود انواع مختلفی دارد. بسیاری از فنون لفظی بدیع از انواع تکرارند. همچنین برخی از فنون معنوی، در شمار انواع باهم‌آیی قرار می‌گیرند که می‌توانند در انسجام متن، نقش مؤثری را ایفا کنند. بر این اساس، می‌توان کارکرد فنون بدیعی را تحسین و زیبایی‌آفرینی، انسجام‌بخشی به متن نیز دانست که در شعر نو ظهور و بروز بیشتری یافته است.

رستم بیک تفرشی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی و تحلیل رشد ابزار انسجام واژگانی در گفتمان نوشتاری دانش‌آموزان فارسی‌زبان پرداختند. در این پژوهش به بررسی و تحلیل رشد ابزار انسجام واژگانی (تکرار، باهم‌آیی، هم-معنایی، شمول، جزءواژگی) در گفتمان نوشتاری دانش‌آموزان (۹-۱۲ ساله) پایه‌های چهارم، پنجم و ششم در چارچوب دستور نقش‌گرای نظام‌مند هیلیدی و متیسن (۲۰۰۴) پرداخته شد و درصد فراوانی و الگوی رشد کاربرد انواع ابزار انسجام واژگانی در روایت‌های نوشتاری دانش‌آموزان مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که فراوانی ابزار انسجام واژگانی در پایه‌های چهارم، پنجم و ششم به ترتیب ۸۶۲، ۹۶۷ و ۱۱۱۹ است. تکرار و باهم‌آیی در هر سه پایه تحصیلی پربسامدترین و شمول و جزءواژگی کم‌بسامدترین ابزار هستند. درصد رخداد تکرار نسبت به سایر ابزارهای انسجام واژگانی از

کای (۲۰۰۷)، چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌هایی که در حوزه زبان‌شناسی کاربردی به نگارش در آمده است از نقطه نظر انسجام واژگانی بررسی کرده است. کای در مطالعه خود به نوع نگارش چکیده پایان‌نامه‌هایی که توسط انگلیسی‌زبانان و نیز آن‌هایی که توسط غیرانگلیسی‌زبانان نوشته شده‌اند، توجه کرده است. وی به این نتیجه رسیده است که انگلیسی‌زبانان بیشتر تمایل دارند که از تکرارهای پیچیده‌تر استفاده کنند؛ اما غیرانگلیسی‌زبانان بیشتر تکرارهای ساده را به کار می‌برند. این پژوهشگر بیان می‌کند الگوی تکرار واژگانی در پیکره‌مندی و درک متن نقش بسیار مهمی دارد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش، به شیوه تحلیل محتوایی انجام گردید. به این ترتیب که محتوای سخنرانی‌ها از نظر میزان به‌کارگیری ابزارهای انسجام مورد تحلیل قرار گرفتند. از مجموعه تمام سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید چهار سخنرانی به طور تصادفی انتخاب گردید. سعی شد که میزان و اندازه سخنرانی‌ها از نظر تعداد کلمات با هم برابر باشند روش کار نیز بدین صورت بود که با توجه به چارچوب نظری مطالعه، ابتدا جمله‌های هر سخنرانی مورد بررسی دقیق و کامل قرار گرفتند و سپس ابزارهای انسجام استخراج شدند و در نهایت نوع ابزار انسجامی مشخص و فهرست گردید. به منظور تعیین بسامد انواع ابزارهای انسجام از تحلیل آماری استفاده شد. بدین صورت که ابتدا بسامد هریک از عوامل انسجامی در هریک از سخنرانی‌های مورد نظر به صورت موردی بدست آمد و بعد برای هر سخنرانی، برحسب مقیاس صد، میانگین وقوع عوامل انسجامی حاصل گردید. همچنین به منظور بررسی معنادار بودن و یا نبودن رابطه بین انواع ابزارهای انسجام موجود در سخنرانی‌ها از آزمون آماری استنباطی مجذورکای استفاده گردید. در پایان نتایج با استفاده از جداول نشان داده شد.

با توجه به پرسش پژوهش حاضر یعنی «نمود ابزارهای انسجام در سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت سازمان‌های دولتی، دوره اول و دوم ریاست جمهوری چگونه است؟» به مرور و توصیف اطلاعات به دست آمده از فراوانی انواع عناصر انسجام می‌پردازیم. اطلاعات به دست آمده از فراوانی و توزیع انواع ابزارهای انسجام در سخنرانی‌ها در جدول ۱ قابل ملاحظه و بررسی است.

جانشین و حذف، از عوامل انسجام در فارسی علمی هستند که آزمون آماری کای دو رابطه معنی‌دار تفاوت توزیع و فراوانی این عناصر را تأیید کرد. نتایج بیان می‌کنند که در زبان فارسی علمی عناصر واژگانی بیش از عناصر دستوری در انسجام متون نقش دارند. همچنین مشخص شد در سطح واژگانی دو عنصر باهم‌آیی و تکرار به ترتیب در متون علوم اجتماعی و زیست‌شناسی و در سطح دستوری نیز دو عنصر ارجاع شخصی در متون علوم اجتماعی و ارجاع اشاره‌ای در زیست‌شناسی حائز بیش‌ترین کاربرد معنی‌دار بوده‌اند.

طاوسی و زارع‌زردینی (۱۴۰۰)، یکی از مباحث زبان‌شناسی نقش‌گرا، نظریه انسجام متنی است. این نظریه عواملی که اجزاء تشکیل‌دهنده متن را به هم مرتبط می‌سازد و سبب انسجام و هماهنگی آن می‌شود، بررسی می‌کند. لذا در این راستا طاوسی و زارع‌زردینی نشان دادند که ابزارهای آفریننده انسجام متنی در سوره حجرات به سه دسته تقسیم می‌شوند: عامل واژگانی، عامل دستوری و عامل پیوندی. مهم‌ترین عامل انسجام بخش در این سوره، عامل واژگانی است، در این میان، واژه «الله» با ۲۷ مرتبه و واژه «رسول» با ۵ بار تکرار نقش اصلی را در سوره دارد.

هلیدی و حسن (۱۹۷۶)، دسته اصلی از ابزارهای انسجامی شامل ارجاع، حروف ربط، حذف، جایگزینی و انسجام واژگانی را شناسایی کردند. این ابزارها به عنوان مقیاس‌های حساس به آسیب زبانی در تولید گفتمان به کار گرفته می‌شوند (لایلز، ۱۹۸۵: ۱۲۷). پورسل و لایلز (۱۹۹۲)، استرانگ و شاور (۱۹۹۱) و لایلز و همکاران (۱۳۹۵) معتقدند که این ابزارها در مقایسه با مقیاس‌های ساختار بزرگ مانند دستور و داستان در تمایز کودکان طبیعی از کودکان مبتلا به آسیب زبانی از کارایی بالاتری برخوردارند.

در پژوهشی دیگر، (لیچ ۱۹۸۲)، به واکاوی ابزارهای زبانی مورد پسند تهیه‌کنندگان تبلیغات تلویزیونی پرداخته است. او با مطالعه زبان تبلیغات تلویزیونی در ایالات متحده، مهم‌ترین ویژگی‌های آن‌ها را کاربرد تشبیهات مقایسه‌ای، اسامی مرکب و اسامی قابل شمارش در مقابل اسامی غیرقابل شمارش می‌داند. در یکی از تازه‌ترین مطالعات، کارلسون (۲۰۱۵)، گفتمان تبلیغات بازرگانی را از دو دیدگاه زبانی و اجتماعی بررسی کرده و دریافته است که تبلیغ‌کنندگان با استفاده از راهبردهایی همچون خطاب مستقیم، ارجاعات برون‌متنی و یا واردکردن شرکت‌کنندگان ثانوی در رساندن پیام، مخاطبان خود را ترغیب می‌کنند.

جدول ۱. فراوانی و درصد وقوع انواع ابزارهای انسجام در سخنرانی‌ها

Table 1. Frequency and Percentage of Occurrence of Various Cohesive Devices in Lectures

مجموع فراوانی	ابزارهای انسجام			
	سخنرانی اول فراوانی	سخنرانی دوم فراوانی	سخنرانی سوم فراوانی	سخنرانی چهارم فراوانی
۳۲۲	۸۵	۹۶	۷۳	۶۸
۱۷۹	۵۲	۴۶	۳۹	۴۲
۱۰۱	۲۴	۳۰	۲۲	۲۵
۶۴	۱۸	۱۳	۱۵	۱۹
۳۰۱	۷۶	۷۱	۸۰	۷۴
۱۸۱	۵۱	۴۷	۳۹	۴۴
۳۱	۸	۶	۱۰	۷
۵۶	۱۶	۱۵	۱۲	۱۳
۶۹	۱۸	۱۵	۱۷	۱۹
۲۶	۶	۸	۵	۷
۳۱۳	۸۷	۶۹	۷۶	۸۱
۱۷	۶	۵	۴	۲
۱۰۱	۲۷	۲۳	۱۹	۲۰
۱۳۵۰	۴۷۴	۴۴۴	۴۱۱	۴۲۱

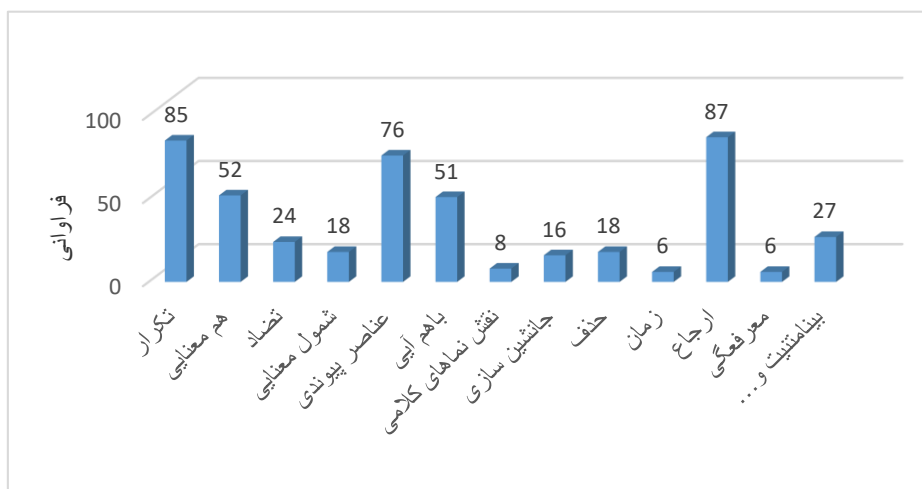
ابزارهای انسجامی در سخنرانی اول ۴۷۴ مورد است. الگوی رخداد ابزارهای انسجام در سخنرانی اول به شکل ذیل است: ارجاع ۱۹٪ < تکرار ۱۸٪ < عناصر پیوندی ۱۶٪ < هم‌معنایی ۱۲٪ < باهم‌آیی ۱۱٪ < بینامتنیت و درون‌متنیت ۶٪ < تضاد ۵٪ < شمول‌معنایی و حذف ۴٪ < جانشین‌سازی ۴٪ < نقش‌نماهای کلامی ۳٪ < زمان و معرفگی ۱٪.

روشن است که مطابق الگوی فوق، ارجاع و تکرار، نسبت به عناصر پیوندی، هم‌معنایی، باهم‌آیی، بینامتنیت و درون‌متنیت، تضاد، شمول‌معنایی، حذف، جانشین‌سازی، نقش‌نماهای کلامی، زمان و معرفگی از توزیع بیشتری برخوردارند. طبق شکل ۲، عنصر انسجامی ارجاع ۱۹ درصد، تکرار ۱۸ درصد، هم‌معنایی ۱۲ درصد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۶ درصد، تضاد ۵ درصد، شمول‌معنایی و حذف ۴ درصد، جانشین‌سازی ۴ درصد، نقش‌نماهای کلامی ۳ درصد، زمان و معرفگی هرکدام ۱ درصد از کل عناصر شناسایی شده در سخنرانی اول را به خود اختصاص دادند.

همان‌طوری که در جدول فوق مشاهده می‌شود، در مجموع، ۱۳۵۰ مورد عنصر انسجام در چهار سخنرانی دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت سازمان‌های دولتی شناسایی، طبقه‌بندی و تحلیل شد. در بخش‌های پیشین نوشتار حاضر، به نمونه‌هایی از هر نوع انسجام پرداخته شد، لذا به‌منظور جلوگیری از درازه‌گویی در این بخش به نوع و چگونگی توزیع هریک از عناصر می‌پردازیم.

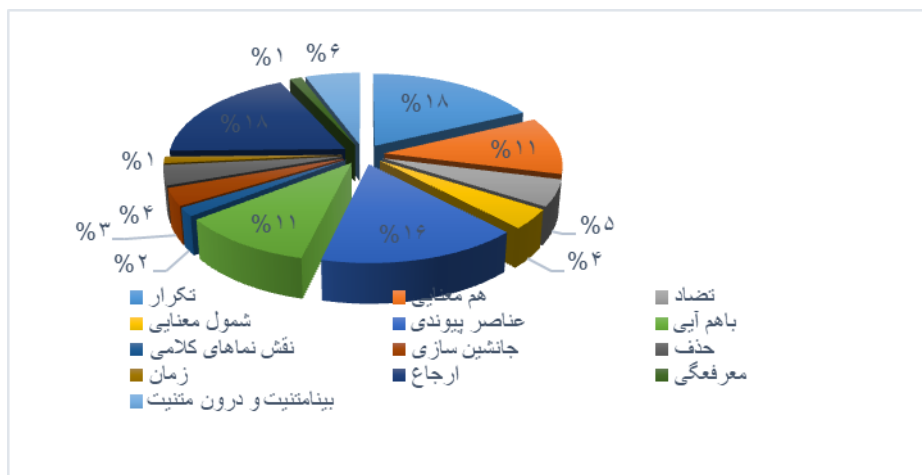
ابزارهای انسجام در سخنرانی اول

در شکل ۱ بسامد ابزارهای انسجام و در شکل ۲ بسامد کاربرد ابزارها برحسب مقیاس صد در سخنرانی اول آورده شده است. همان‌طوری که در شکل (۱) مشخص شده است، بیش‌ترین مقدار بسامد برای ارجاع با ۸۷ مورد، تکرار ۸۵ مورد، عناصر پیوندی ۷۶ مورد، هم‌معنایی ۵۲ مورد، باهم‌آیی ۵۱ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۲۷ مورد، تضاد ۲۴ مورد، شمول‌معنایی و حذف هرکدام ۱۸ مورد و جانشین‌سازی ۱۶ مورد است. همچنین کم‌ترین میزان بسامد مربوط به زمان و معرفگی هرکدام ۶ مورد و نقش‌نماهای کلامی ۸ مورد است. بسامد کل

شکل ۱. بسامد ابزارهای انسجام در سخنرانی اول

Figure 1. Frequency of Cohesive Devices in the First Lecture

شکل ۲. بسامد ابزارهای انسجام برحسب مقیاس ۱۰۰ در سخنرانی اول

Figure 2. The Frequency of Cohesive Devices According to the Scale of 100 in the First Lecture

است. الگوی رخداد ابزارهای انسجام در سخنرانی اول به شکل ذیل است:

تکرار $\% < 22$ عناصر پیوندی $\% < 16$ ارجاع $\% < 16$ باهم-آیی $\% < 11$ هم معنایی $\% < 10$ تضاد $\% < 7$ بینامتنیت و درون‌متنیت $\% < 5$ جانشین‌سازی و حذف $\% < 3$ شمول معنایی $\% < 3$ زمان $\% < 3$ نقش‌نماهای کلامی و معرفگی $\% < 2$.

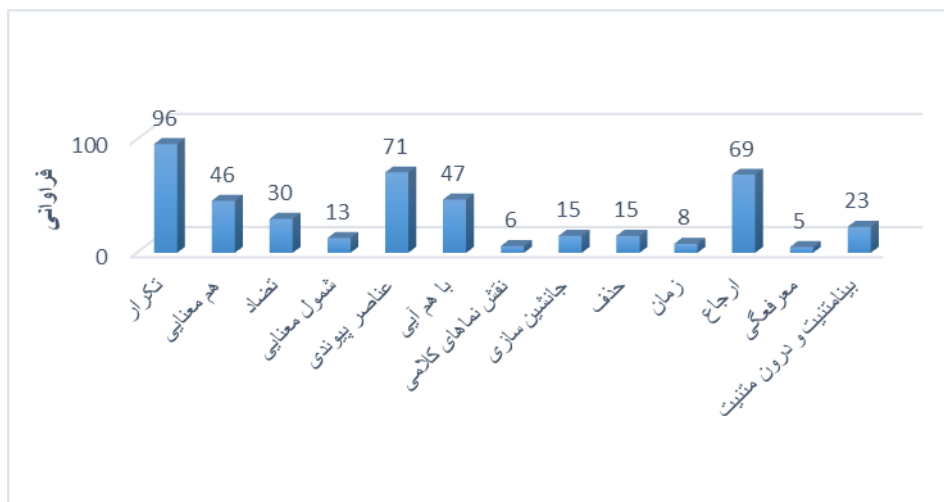
روشن است که مطابق الگوی فوق، ارجاع و تکرار، نسبت به عناصر پیوندی، هم معنایی، باهم‌آیی، بینامتنیت و درون-متنیت، تضاد، شمول معنایی، حذف، جانشین‌سازی، نقش‌نماهای کلامی، زمان و معرفگی از توزیع بیشتری برخوردارند.

طبق شکل ۲، عنصر انسجامی تکرار ۲۲ درصد، عناصر پیوندی ۱۶ درصد، ارجاع ۱۶ درصد، باهم‌آیی ۱۱ درصد، هم معنایی ۱۰

ابزارهای انسجام در سخنرانی دوم

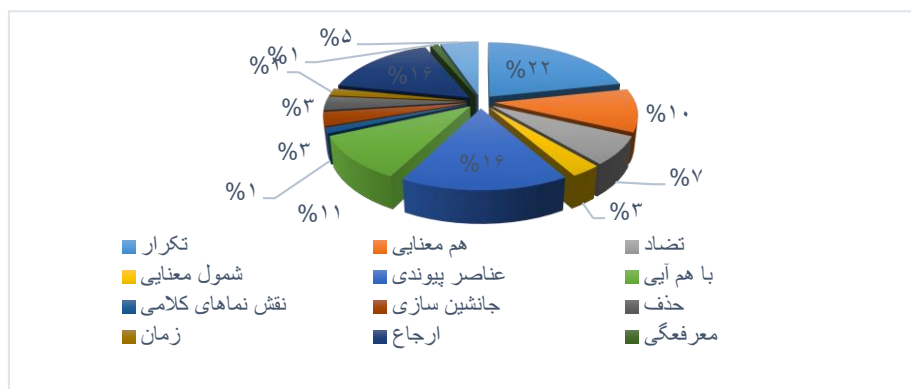
در شکل ۳ بسامد ابزارهای انسجام و در شکل ۴ بسامد کاربرد ابزارها برحسب مقیاس صد در سخنرانی دوم ارائه شده است. همان‌گونه که از شکل‌ها خصوصاً شکل ۳ برمی‌آید، از ۴۴۴ مورد عنصر انسجام که در سخنرانی دوم شناسایی گردید. بیش‌ترین مقدار بسامد برای تکرار با ۹۶ مورد، عناصر پیوندی ۷۱ مورد، ارجاع ۶۹ مورد، باهم‌آیی ۴۷ مورد، هم معنایی ۴۶ مورد، تضاد ۳۰ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۲۳ مورد، جانشین‌سازی و حذف هرکدام ۱۵ مورد و شمول معنایی ۱۳ مورد است. همچنین کم‌ترین میزان بسامد مربوط به معرفگی ۵ مورد، نقش‌نماهای کلامی ۶ مورد و زمان ۸ مورد است. بسامد کل ابزارهای انسجامی در سخنرانی دوم ۴۴۴ مورد

درصد، تضاد ۷ درصد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۵ درصد،
جانشین‌سازی، حذف، شمول‌معنایی و زمان هرکدام تقریباً ۳
درصد، نقش‌نماهای کلامی و معرفگی هرکدام ۲ درصد از کل
عناصر شناسایی شده در سخنرانی دوم را به خود اختصاص دادند.

شکل ۳. بسامد ابزارهای انسجام در سخنرانی دوم

Figure 3. Frequency of Cohesive Devices in the Second Lecture

شکل ۴. بسامد ابزارهای انسجام برحسب مقیاس ۱۰۰ در سخنرانی دوم

Figure 4. The Frequency of Cohesive Devices According to the Scale of 100 in the Second Lecture

بسامد کل ابزارهای انسجامی نیز ۴۱۱ مورد است. الگوی رخداد ابزارهای انسجام در این سخنرانی را در ذیل می‌بینیم:
عناصر پیوندی %۲۰ < ارجاع %۱۹ < تکرار %۱۸ <
هم‌معنایی و باهم‌آیی %۱۰ < تضاد %۵ < بینامتنیت و
درون‌متنیت %۵ < حذف %۴ < شمول‌معنایی %۴ <
جانشین‌سازی %۴ < نقش‌نماهای کلامی %۳ < زمان %۱ <
معرفگی %۱.

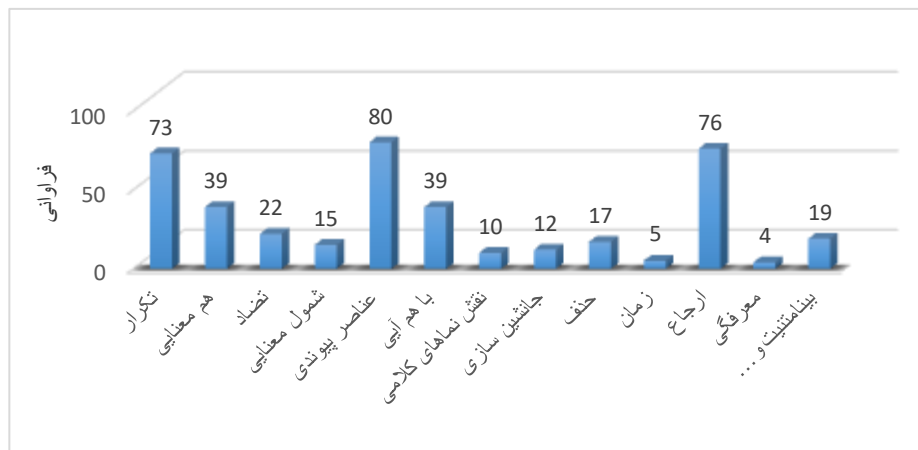
مطابق شکل‌های شماره ۵ و ۶ می‌توان گفت، در سخنرانی سوم، عناصر پیوندی با ۸۰ مورد، ارجاع ۷۶ مورد، تکرار با ۷۳ مورد، هم‌معنایی و باهم‌آیی هرکدام با ۳۹ مورد،

ابزارهای انسجام در سخنرانی سوم

در شکل‌های بعدی، یعنی شکل‌های شماره ۵ و ۶ بسامد و درصد ابزارهای انسجامی در سخنرانی سوم به نمایش درآمده است. همان‌طوری که شکل‌ها نشان می‌دهد، در این سخنرانی بیش‌ترین بسامد به ترتیب مربوط به عناصر پیوندی ۸۰ مورد، ارجاع ۷۶ مورد، تکرار ۷۳ مورد، هم‌معنایی و باهم‌آیی هرکدام ۳۹ مورد، تضاد ۲۲ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۱۹ مورد، حذف ۱۷ مورد، شمول‌معنایی ۱۵ مورد و جانشین‌سازی ۱۲ مورد است و کم‌ترین ابزارهای انسجام، معرفگی ۴ مورد، زمان ۵ مورد و نقش‌نماهای کلامی ۱۰ مورد است. در این سخنرانی،

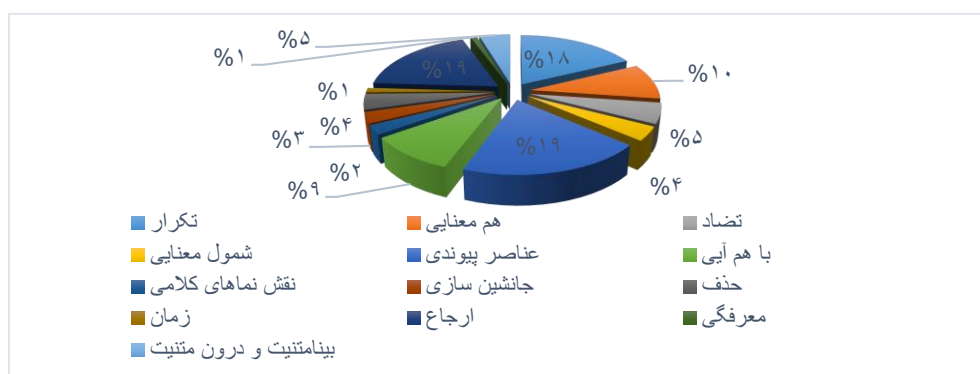
نقش‌نماهای کلامی با ۱۰ مورد، زمان با ۵ مورد و معرفگی با ۴ مورد به ترتیب در جایگاه‌های اول تا سیزدهم توزیع قرار دارند.

تضاد با ۲۲ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۱۹ مورد، حذف با ۱۷ مورد، شمول‌معنایی با ۱۵ مورد و جانشین‌سازی با ۱۲ مورد،

شکل ۵. بسامد ابزارهای انسجام در سخنرانی سوم

Figure 5. Frequency of Cohesive Devices in The Third Lecture

شکل ۶. بسامد ابزارهای انسجام برحسب مقیاس ۱۰۰ در سخنرانی سوم

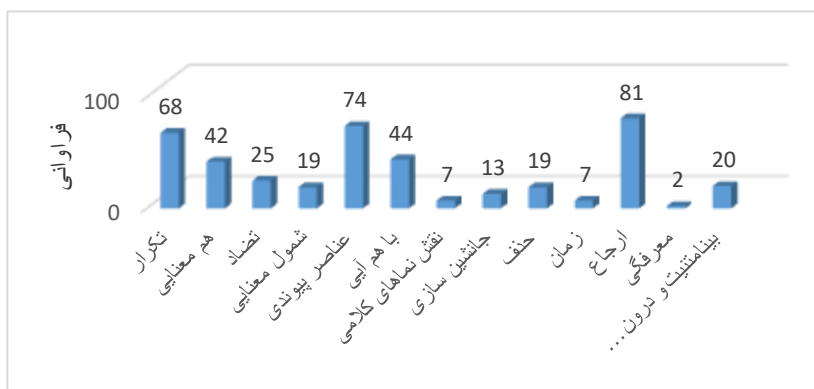
Figure 6. The Frequency of Cohesive Devices According to the Scale of 100 in the Third Lecture

ارجاع $\% < 19$ عناصر پیوندی $\% < 18$ تکرار $\% < 16$ هم‌معنایی و باهم‌آیی $\% < 10$ تضاد $\% < 6$ بینامتنیت و درون‌متنیت $\% < 5$ حذف و شمول‌معنایی $\% < 5$ جانشین‌سازی $\% < 3$ نقش‌نماهای کلامی و زمان $\% < 2$ معرفگی $\% < 1$.

شکل‌ها نشان می‌دهند که از ۴۲۱ مورد ابزارهای انسجام که در سخنرانی چهارم شناسایی گردید، پرسامدترین ابزار انسجام ارجاع با ۸۱ مورد است که در جایگاه نخست قرار دارد و پس از آن به ترتیب عناصر پیوندی با ۷۴ مورد، تکرار ۶۸ مورد، باهم‌آیی ۴۴ مورد، هم‌معنایی ۴۲ مورد، تضاد ۲۵ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۲۰ مورد، حذف و شمول‌معنایی هرکدام ۱۹ مورد، جانشین‌سازی ۱۳ مورد، نقش‌نماهای کلامی و زمان هرکدام ۷ مورد و معرفگی ۲ مورد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

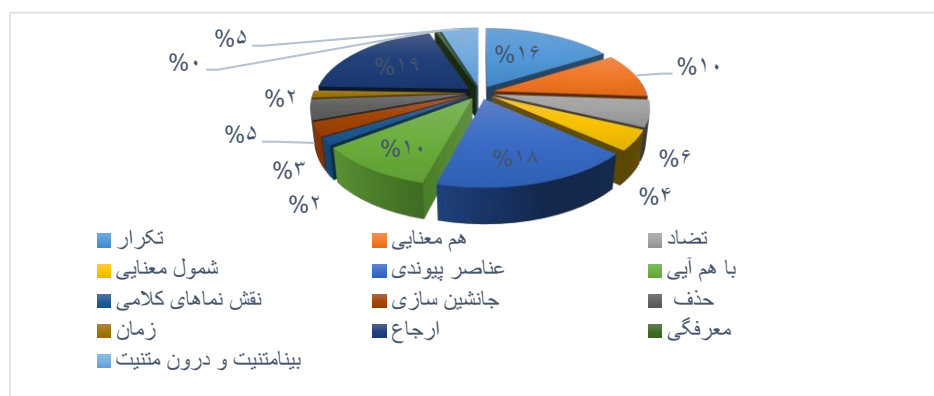
ابزارهای انسجام در سخنرانی چهارم

در شکل ۷ بسامد ابزارهای انسجام و در شکل ۸ بسامد کاربرد ابزارها برحسب مقیاس صد در سخنرانی چهارم مشخص شده است. همان‌طوری که شکل ۷ نشان می‌دهد، بیش‌ترین مقدار بسامد برای ارجاع با ۸۱ مورد، عناصر پیوندی ۷۴ مورد، تکرار ۶۸ مورد، باهم‌آیی ۴۴ مورد، هم‌معنایی ۴۲ مورد، تضاد ۲۵ مورد، بینامتنیت و درون‌متنیت ۲۰ مورد، حذف و شمول‌معنایی هرکدام ۱۹ مورد و جانشین‌سازی ۱۳ مورد است. همچنین کم‌ترین میزان بسامد مربوط به معرفگی ۲ مورد، نقش‌نماهای کلامی و زمان هرکدام ۷ مورد می‌باشد. بسامد کل ابزار انسجامی ۴۲۱ مورد است. الگوی رخداد ابزارهای انسجام در سخنرانی چهارم به شکل ذیل است:

شکل ۷. بسامد ابزارهای انسجام در سخنرانی چهارم

Figure 7. Frequency of Cohesive Devices in the Fourth Lecture

شکل ۸. بسامد ابزارهای انسجام برحسب مقیاس ۱۰۰ در سخنرانی چهارم

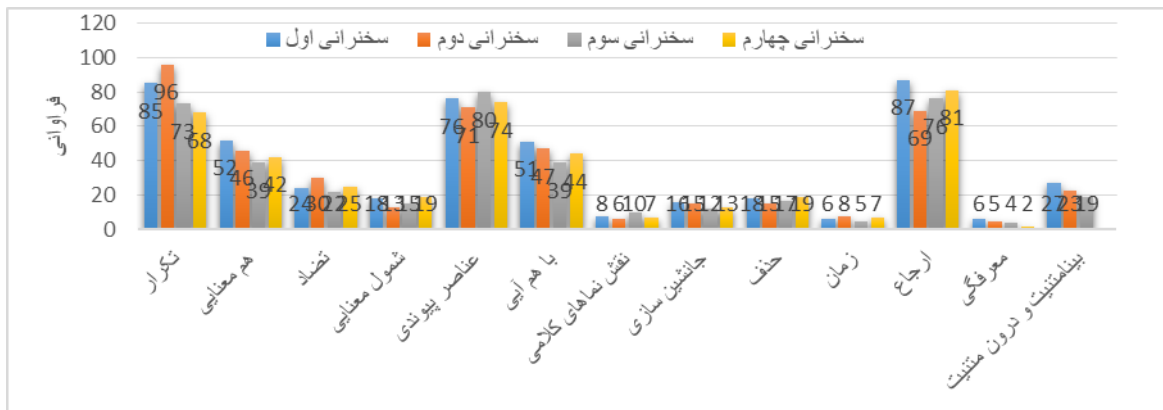
Figure 8. The Frequency of Cohesive Devices According to the Scale of 100 in the Third Lecture

ارجاع ۳۱۳ مورد، عناصر پیوندی ۳۰۱ مورد، باهم آبی ۱۸۱ مورد، هم معنایی ۱۷۹ مورد، تضاد ۱۰۱ مورد، بینامتنیت و درون متنیت ۹۹ مورد، حذف ۶۹ مورد، شمول معنایی ۶۴ مورد، جانشین سازی ۵۶ مورد، نقش نماهای کلامی ۳۱ مورد، زمان ۲۶ مورد و معرفگی ۱۷ مورد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. الگوی رخداد ابزارهای انسجام در مجموع سخنرانی‌ها به شکل ذیل است:

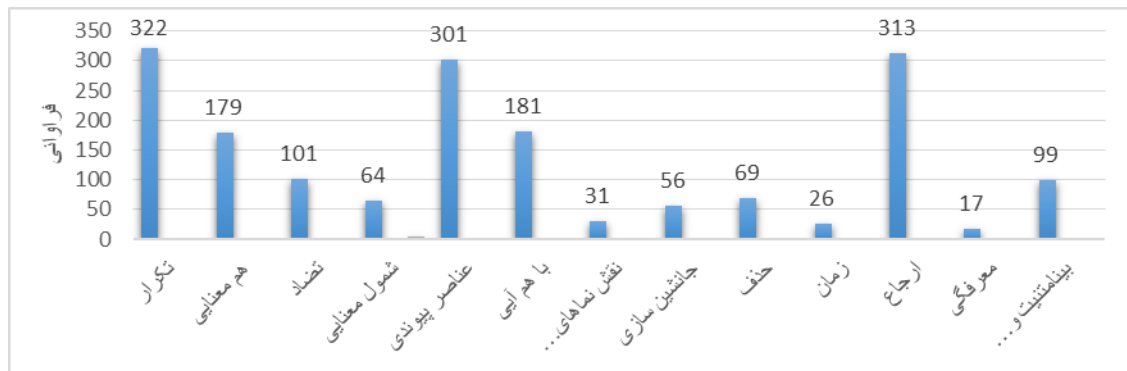
تکرار < ۱۸٪ < ارجاع < ۱۸٪ < عناصر پیوندی < ۱۷٪ < باهم آبی < ۱۰٪ < هم معنایی < ۱۰٪ < تضاد < ۶٪ < بینامتنیت و درون متنیت < ۶٪ < حذف < ۴٪ < شمول معنایی < ۴٪ < جانشین سازی < ۴٪ < نقش نماهای کلامی < ۳٪ < زمان < ۱٪ < معرفگی < ۱٪.

به منظور مقایسه توزیع ابزارهای انسجامی در هر یک از سخنرانی‌ها، توزیع و درصد رخداد عناصر را در سخنرانی‌های مختلف بررسی کردیم که در قالب شکل‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ آورده شده است. داده‌های شکل‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ نشان می‌دهند که سخنرانی اول از نظر بسامد کل ابزارهای انسجامی از دیگر سخنرانی‌ها بالاتر است و پس از آن سخنرانی دوم، چهارم و سوم به ترتیب با اختلاف ۳۰، ۵۳، ۷۳ موردی در جایگاه‌های دوم و سوم و چهارم قرار دارند. رخداد مربوطه به کل سخنرانی‌ها به صورت زیر است:

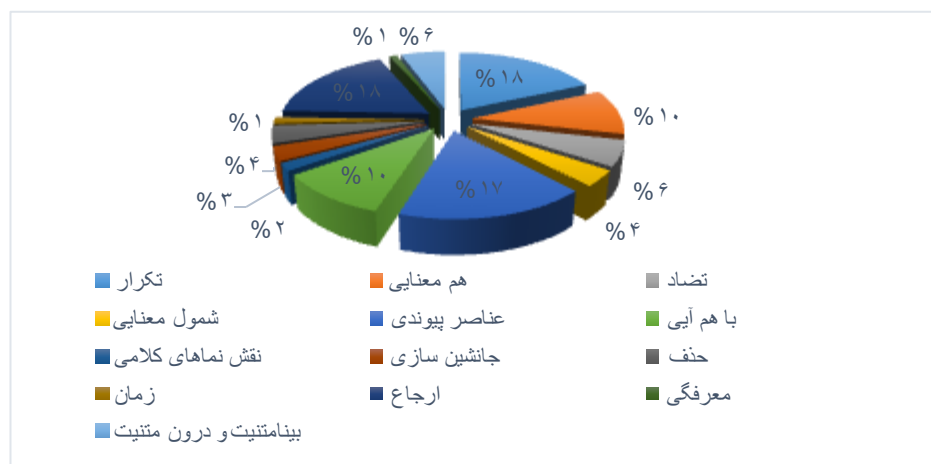
سخنرانی اول ۴۷۴ مورد < سخنرانی دوم ۴۴۴ مورد < سخنرانی چهارم ۴۲۱ < سخنرانی سوم ۴۱۱ مورد. همچنین داده‌های شکل‌های زیر نشان می‌دهند که در مجموع کل سخنرانی‌ها پربسامدترین ابزار انسجام تکرار با ۳۲۲ مورد است که در جایگاه نخست قرار دارد و پس از آن به ترتیب

شکل ۹. مقایسه ابزارهای انسجام به کار رفته در چهار سخنرانی
 Figure 9. Comparison of Cohesive Devices Used in Four Lectures

شکل ۱۰. بسامد ابزارهای انسجام در کل چهار سخنرانی
 Figure 10. The Frequency of Cohesive Devices Used in Four Lectures

شکل ۱۱. بسامد ابزارهای انسجام برحسب مقیاس ۱۰۰ در کل چهار سخنرانی
 Figure 11. Frequency of Cohesive Devices on a Scale of 100 in All Four Lectures

حقیقت از این آزمون به هنگامی که نیاز به یافتن معناداری تفاوت میان فراوانی‌های مشاهده شده و نیز برای نشان دادن تصادفی نبودن داده‌های به دست آمده استفاده می‌شود. در جدول ذیل، نتایج آماری نشان داده شده است.

به‌منظور یافتن معناداری توزیع (میزان به‌کارگیری) ابزارهای انسجام موجود در هر یک از سخنرانی‌ها، به صورت جداگانه، با استفاده از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس (SPSS) و آزمون مجذور کای، به بررسی چگونگی به‌کارگیری ابزارها پرداخته شد. در

جدول ۲. معناداری توزیع انواع ابزارهای انسجام در سخنرانی‌ها**Table 2.** The Significance of the Distribution of Various Cohesive Devices in Lectures

سخنرانی‌ها	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری
سخنرانی اول	۳/۰۰۰	۱۲	۰۰۰
سخنرانی دوم	۳/۰۲۷	۱۲	۰۰۰
سخنرانی سوم	۲/۹۰۹	۱۲	۰۰۰
سخنرانی چهارم	۲/۶۹۳	۱۲	۰۰۰

رتبه اول و پس از آن سخنرانی دوم با ۴۴۴ مورد در رتبه دوم سخنرانی چهارم با کاربرد ۴۲۱ مورد در رتبه سوم و سخنرانی سوم با ۴۱۱ مورد در ردیف آخر قرار دارد. در سخنرانی اول، ابزار انسجامی ارجاع با ۸۷ مورد و ابزار زمان و معرفی هرکدام با ۶ مورد به ترتیب حائز بیش‌ترین و کم‌ترین ابزار مورد استفاده به شمار می‌روند. در سخنرانی دوم نیز عامل تکرار با ۹۶ مورد و معرفی با ۵ مورد بیش‌ترین و کم‌ترین ابزارهای انسجامی به کار رفته هستند. در سخنرانی سوم، عناصر پیوندی با ۸۰ مورد بیش‌ترین کاربرد را به خود اختصاص داده و معرفی با ۴ مورد کم‌ترین بسامد را دارد. در سخنرانی چهارم، نیز عامل ارجاع با ۸۱ مورد و معرفی با ۲ مورد بیش‌ترین و کم‌ترین عوامل انسجامی به کار رفته هستند.

بررسی داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که در سخنرانی‌های دولتی تدبیر و امید در حوزه مدیریت سازمان‌های دولتی ابزارهای انسجام وجود دارد و وی با بسامدهای متفاوت از آن‌ها استفاده کرده است. در نتیجه این سبب ارتباط معنایی گوینده و مخاطبان شده است تا آن‌ها و آسان‌تر راحت‌تر با سخنرانی‌ها ارتباط پیدا کنند و معنی آن‌ها را بهتر درک کنند و در سازمان خودشان از آن‌ها بهره جویند.

بررسی شکل‌ها نشان می‌دهد که ابزار انسجام تکرار در مجموع سخنرانی‌ها با ۱۸ درصد بیشتر از دیگر عناصر انسجام استفاده شده است. یعنی سخنران ۳۲۲ بار در مجموع سخنرانی‌ها از ابزار انسجام تکرار استفاده کرده است. وی ۲۸ بار کلمه مدیریت و ۱۷ بار کلمه سازمان را تکرار کرده است و علت اصلی آن، تأکید بر اهمیت مدیریت در موفقیت سازمان‌ها است. وی واژه مدیریت و سازمان را بیش از کلمات دیگر تکرار کرده است تا بدین وسیله خوانندگان و مخاطبان و مدیران در اداره سازمان‌ها و شرکت‌ها پی به نقش مدیریت ببرند و در این راه مطالعات و اقدامات لازم را انجام دهند. بعد از ابزار انسجام تکرار، ارجاع و عناصر پیوندی به ترتیب با ۳۱۳ و ۳۰۱ مورد کاربرد در ردیف دوم و سوم هستند. وی با

براساس نتایج به دست آمده در فراوانی ابزارهای انسجام به کار رفته در سخنرانی‌های اول، دوم، سوم و چهارم در سطح ۰/۰۵ تفاوت معنی‌داری وجود دارد ($P < 0.05$) به طوری که در سخنرانی اول فراوانی ارجاع، تکرار و سپس عناصر پیوندی نسبت به سایر ابزارها بیشتر می‌باشد. در سخنرانی دوم فراوانی تکرار، عناصر پیوندی و بعد ارجاع نسبت به سایر ابزارها بیشتر است. همچنین در سخنرانی سوم فراوانی عناصر پیوندی، ارجاع و سپس تکرار نسبت به سایر ابزارها بیشتر است و نیز در سخنرانی چهارم فراوانی ارجاع، تکرار و عناصر پیوندی نسبت به سایر ابزارهای انسجام بیشتر است. لذا همان طوری که از شواهد آماری برمی‌آید، توزیع این ابزارها در هر سخنرانی، منطقی است و ابزارها شامل توزیع متعادل هستند. به طوری که شاهد کاربرد بیش از اندازه یک ابزار انسجام و عدم توجه به ابزار دیگر نیستیم.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد، تفاوت ابزارهای انسجامی به کار رفته در سخنرانی‌های دولتی تدبیر امید در حوزه مدیریت سازمان‌های دولتی معنادار بود و این بدین معناست که سخنران، توزیعی منطقی از ابزارهای انسجامی به دست داده است و بدین گونه نیست که یک عامل درصد بسامد زیادی را به خود اختصاص داده و ابزار انسجام دیگر مغفول مانده باشد. به عبارت دیگر می‌توان گفت، تفاوت میان به‌کارگیری ابزارهای انسجام نامتوازن نیست و به همه انواع ابزارهای انسجام اهمیت کم و بیش یکسانی داده شده است. دولت تدبیر امید با علم بر ابزارهای انسجام مورد بررسی در پژوهش حاضر و اهمیت آن‌ها در درک مطالب، سعی در به‌کارگیری همه انواع ابزارها داشته و از این رهگذر به افزایش درک مطالب شنوندگان و حضار کمک کرده است. لذا می‌توان گفت که از این حیث این سخنرانی‌ها جذاب و تأثیرگذار هستند. سخنرانی اول، با به‌کارگیری ۴۷۴ مورد از عوامل انسجام در

سخنرانی‌ها منعکس سازد تا از این طریق شنوندگان و مخاطبان به سخنرانی‌ها توجه کنند و درک بالایی از آن‌ها داشته باشند.

به‌منظور مقایسه دستاورد پژوهش حاضر با دیگر تحقیقات انجام شده باید گفت، همان‌طوری که سارلی و ایشانی (۲۰۱۰) هماهنگی انسجامی را عاملی برای تعیین درجه و پیوستگی متن‌ها از نظر کمی‌تی عنوان می‌کنند، این پژوهش نیز مؤید این مهم بود. در کل می‌توان گفت که نتیجه این پژوهش با نتایج پژوهش‌ها در زمینه ابزارهای انسجام هم‌سو و تأییدکننده بسیاری از آن‌هاست.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از دکتر علی رضاقلی فامیان که ایده مقاله بعد از مطالعه کتاب ایشان در ذهنم ایجاد شد و نیز ریاست محترم دولت تدبیر و امید که سخنرانی‌های ایشان را بررسی کردم، صمیمانه تشکر می‌کنم.

استفاده از کلمات ارجاعی و عناصر پیوندی در سخنرانی‌ها خواسته تا مخاطبان را از حالت انفعالی و ایستایی خارج کند و آن‌ها را به درک ارتباط بین جملات و واژه‌ها هدایت نماید. همچنین کاربرد این ابزارها سبب شده که ترکیبات درست و هماهنگ دربندها و جملات به وجود آیند که این امر باعث جذابیت سخنرانی‌ها برای مخاطبان می‌شود.

به‌طور خلاصه می‌توان گفت که تمام ابزارهای انسجام در سخنرانی‌های دولت تدبیر و امید در حوزه مدیریت کلان سازمان‌های دولتی با بسامدهای مختلف وجود دارد و موجب ارتباط معنایی و پیوستگی سخنرانی‌ها می‌شوند و بین بندها و جملات آن‌ها ارتباط و هماهنگی برقرار می‌کنند. در نتیجه این انسجام و پیوستگی سبب شده که سخنرانی‌ها برای مخاطبان جذاب و قابل توجه باشند. بسامد بالای عوامل انسجامی بیانگر این است که سخنرانی‌ها از انسجام بسیار خوبی برخوردارند. این امر نشان‌دهنده توزیع منطقی‌تر و متعادل‌تر عوامل انسجام در مجموع سخنرانی‌هاست. این سبب می‌شود که سخنرانی‌ها سلیس، روان و به دور از تکلف و تصنع باشند و در نتیجه سخنران در انتقال مفاهیم به زبان فارسی بسیار موفق عمل نماید و بتواند پیوندی ناگسستنی میان الفاظ و معانی ایجاد کند و به این طریق اندیشه و امیال درونی خود را در

References

- Ahmadi, A.R., & Ostwar, A. (2011). Textual cohesion special characteristics for knowing styles of Persian literature, *Journal Of Linguistic and Rhetorical Studies*, 2(3), 7. (In Persian)
- Arnold Bloor, T, & Bloor, M. (2004). *The Functional Analysis of English*. London: Longman.
- Bloor, T., & Bloor, M. (2004). *The Functional Analysis of English*. London: Arnold.
- Faruzandeh, M., & Bani-Talebi, A. (2013). Devices for creating textual coherence and rhetorical continuity in Weiss and Ramin. *Magazine: Poetry Research*, 6(2), 107-138. (In Persian)
- Green, K. & libhan, G. (2004). *Literary criticism course*. Trans. Bahrani. M. Leila. firth edition. Tehran: Journalist's publication. (In Persian)
- Hafez Shamsuddin Mohammad (2003). *Diwan edited by Mohammad Qazvini and Mohammad Ghani*. Ministry of Culture and Islamic Guidance. Tehran. (In Persian)
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*, London: Longman.
- Jambi, A. (2001). *Principles and Fundamentals of Management*. Scientific Publications Center, 11th edition. (In Persian)
- Kai, J. (2008). Lexical cohesion patterns in NS and NNS dissertation abstracts in applied linguistics: A comparative study. *Linguistics Journal*, 3(3), 132-144.
- Karlsson, S. (2015). *Advertising as Discourse*. Bachelor Thesis, Linnaus University, Sweden.
- Khanian, H. (2017). *Analyzing textual coherence factors in Khanleri's "Eagle" poem based on the theory of Michael Halliday and Roghieh Hassan*. *Quarterly Journal of Studies in Lyrical Literature and Language*, 8(26), 55- 72.
- Leech, G. N. (1966). *English in advertising: A linguistic study of advertising in Great Britain*. London: Longman.

- Liles, B. Z. (1985). Cohesion in the narratives of normal and language-disordered children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 28(1), 123-133.
- Liles, B. Z., Duffy, R. J., Merritt, D. D., & Purcell, S. L. (1995). Measurement of narrative discourse ability in children with language disorders. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 38(2), 415-425.
- Lotfipour, K. (2013). . *Lotfipour Sa'edi. Principles and methods of translation* (English translation course). Publications of Payam Noor University, 12th Edition. (In Persian)
- Lyons, J. (1997). *Semantics*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Mirzapour, F., & Ahmadi, A. (2011). *Study on Lexical Cohesion in English and Persian*. Research Articles (A Comparative Study).
- Modaresi, F., & Mokhbar, S. (2012). Textual coherence in Shams-Tabriz's Articles. *Journal of Literary Criticism and Rhetoric*, 1(1), 45 - 72. (In Persian)
- Palmer, Frank. R. (2002). *New Look to Semantic*. Translation by kouros Safavi, Printed in Tehran, Center publication.
- Purcell, S. L., & Liles, B. Z. (1992). Cohesion repairs in the narratives of normal-language and language-disordered school-age children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 35(2), 354-362.
- Rahimian, J., Alavi Moghadam, S.B. (2017). Evaluating the use of lexical coherence tools in Persian textbooks of junior high school. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages*, 7(15), 77 - 96. (In Persian)
- Razi Nejad, S.M. & Tusinasrabadi, M.-R. (2014). *Collection of articles of the 10th International Conference on the Promotion of Persian Language and Literature of Mohaghegh Ardabili University*. (In Persian)
- Rezaian, A. (2008). *Organizational Behavior Management*, The Organization for Researching and Composing University textbooks in the Humanities (SAMT). (In Persian)
- Rostambeik Tafreshi, A., Hajirezaie, A., Assi, M., & Pahlevanzadeh, M. (2017). An Analysis of the Development of lexical cohesion in Persian -Speaking Students' Written Discourse. *Language Related Research (LRR)*, 8(1), 179-205. (In Persian)
- Sadeghi, M. (2019). Grammatical Cohesion in Persian and English Advertising (Case Study: Food Products). *Language Science*, 7(12), 215-242. (In Persian)
- Safavi, kouros. (2000). *An Introduction to Semantics*, Tehran: Soore Mehr Publication. (In Persian)
- Sareli, N. Q., & Ishani, T. (2011). The Theory of Cohesion and Cohesive Harmony and The usage of it in a minimal story: The Tale of a Ladder. *Zabanpazhuhi*2(4), 51-77. (In Persian)
- Sattari, R. & Haghighi, M. (2015). Evaluation Techniques of Creating Coherence in Poems of Kaiser Aminpour Relying on the Theory of Halliday's Linguistics. *Literary Arts*, 8(1), 103 – 120. (In Persian)
- Sediqifar, Z., Rahimian, J., & Khormaei, A.R. (2020). Corpus based investigating of cohesive patern in scientific discourse in persian: Applied approach in teaching persian for academic purposes. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages*, 10(2), 183-212. (In Persian)
- Strong, C. J., & Shaver, J. P. (1991). Stability of cohesion in the spoken narratives of language-impaired and normally developing school-aged children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 34(1), 95-111.
- Tavousi, M., & Zarezardini, A. (2020). *Analysis of Surah Al-Hujurat based on the components of text coherence*, *Journal of Stylistic Studies of the Holy Quran*, 5(9), 103-122. (In Persian)
- Tehrani Thabet, N. (2017). Lexical coherence devises in Modern poetry. *Practical Rhetoric & Rhetorical Criticism*, 5(1), 521-521. (In Persian)
- Van Dijk, T. A. (1977). *Some Aspects of Textgrammars* The Hague Mouton, 1972 Text and Context.